

Р. В. Рубцов, Т. А. Ковальчук, П. С. Базовкін
СТАЖОВІ РИЗИКИ ВИНИКНЕННЯ ПНЕВМОКОНІОЗУ У ПОЄДНАННІ
З ХРОНІЧНИМ ОБСТРУКТИВНИМ ЗАХВОРЮВАННЯМ ЛЕГЕНЬ
У ПРАЦІВНИКІВ ГІРНИЧОРУДНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ДУ «Український науково-дослідний інститут промислової медицини», м. Кривий Ріг

Поєднаний перебіг пневмокониозу (ПК) та хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ) у працівників гірничорудної промисловості є актуальною проблемою, вирішення якої дозволить розробити методи їх своєчасної діагностики, лікування та профілактики.

Мета дослідження — визначення ризиків виникнення ПК у поєднанні з ХОЗЛ у працівників гірничорудної промисловості.

Матеріал та методи

Проведено аналіз розподілу цієї патології в залежності від стажу роботи хворих працівників в шкідливих умовах з урахуванням загальної структури виявленої у 2012–2016 роках професійної патології легень.

Обстежено 635 працівників гірничорудної промисловості з професійною патологією легень. Сформовано групи хворих на ПК, ПК у поєднанні з ХОЗЛ та ХОЗЛ професійної етіології. Визначено абсолютний (AR) та відносний ризики (RR) виникнення ПК у поєднанні з ХОЗЛ, умовну ймовірність захворювання (R_1) та етіологічну частку (EF) впливу ПК на формування ХОЗЛ з урахуванням стажу роботи в шкідливих умовах гірничорудного виробництва.

Результати

Визначено, що у сучасних умовах гірничорудного виробництва AR виникнення ПК у поєднанні з ХОЗЛ є найвищим, за

умови, коли концентрація пилу на робочих місцях перевищує граничнодопустиму у 2,1–5,0 разів. Безпечний стаж роботи при цьому знаходиться у межах від 5 до 11 років.

Показник RR захворіти на ПК у поєднанні з ХОЗЛ у працівників гірничорудної промисловості є найвищим при стажі роботи від 10 до 15 років (10,0), при стажі більше, ніж 25 років він дорівнює 6,0, а при стажі до 10 років та від 15 до 25 років складає від 3,6 до 4,0. Значимість показника EF для ПК при формуванні ХОЗЛ є найвищою у працівників зі стажем роботи від 10 до 15 років та більше, ніж 25 років, відповідно 90,0 % та 83,9 %. У інших стажових групах EF складає від 72,2 % до 75,0 %. R_1 поєданого перебігу ПК та ХОЗЛ, навпаки, зростає при збільшенні стажу роботи та досягає найбільших значень у осіб зі стажем роботи у шкідливих умовах 25 років та більше (0,000018).

Висновки

Таким чином, визначення структури розповсюженості ПК у поєднанні з ХОЗЛ з урахуванням стажу роботи у шкідливих умовах та ймовірність виникнення цих захворювань у працівників гірничорудної промисловості дозволить розробити та впровадити комплекс заходів, спрямованих на оздоровлення виробничого середовища з урахуванням стажу роботи працівників, апробувати та впровадити методи своєчасної діагностики цих захворювань, розробити рекомендації з раціонального використання трудових ресурсів у галузі.